

Revisionsnämndens utvärderingsberättelse 2023

Revisionsnämnden 14.5.2024

REVISIONSNÄMNDENS UPPGIFTER

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som kommunfullmäktige satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden skall även utvärdera hur ändamålsenligt verksamheten har ordnats.

Till revisionsnämnden i Pedersöre kommun hör fem ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Kommunfullmäktige har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2021-2024, vars sammansättning är:

Ordinarie ledamot

Roger Pettersson, ordf.
Carita Vik-Hästbacka, vice.ordf.
Helena Berger, Andreas Svarvar från och med
22.4.2024
Marina Muukkonen
Mikael Norrena

Personlig ersättare

Markus Kälid
Anders Portin
Andreas Svarvar, Torbjörn Ede från
och med 22.4.2024
Tarja Häll
Maila Hägglund

Utvärderingsprocess och informationskällor

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en fastställd utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett separat arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från kommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden kommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, vid behov besöka ett urval av kommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit sex möten gällande verksamhetsåret 2023, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden i enlighet med arbetsprogrammet. Ekonomichef Carina Hägg har fungerat som nämndens sekreterare. BDO Auditor Ab har skött den lagstadgade revisionen med OFGR, CGR Andreas Holmgård som ansvarig revisor. Yrkesrevisorerna har regelbundet deltagit i revisionsnämndens möten.

Under året fördes diskussioner med följande organ och dess representanter:

Kommunstyrelsen: kommunstyrelsens ordförande Johanna Holmäng, kommundirektör Stefan Svensfors, ekonomi och utvecklingsdirektör Kennet Nyman

Planläggningssektionen: planläggningssektionens ordförande Ralf Lindfors, planläggningschef Anna-Karin Pensar och kommundirektör Stefan Svensfors

Kultur- och fritidsnämnden: kultur- och fritidsnämndens ordförande Helena Joskitt och idrottssekreterare Pontus Backlund, kultur- och välfärdschef Ulrika Stenmark

Tillståndsnämnden: tillståndsnämndens ordförande Patrik Snellman, miljövårdschef Jennie Wikström och byggnadsinspektör Johnny Nylund

Personalsektionen: ekonomi och utvecklingsdirektör Kennet Nyman

Kommunfullmäktige godkände 12.12.2022 budgeten för år 2023 och ekonomiplanen för 2024-2025. I budgeten ingår målen för verksamheten och ekonomin. Revisionsnämndens bedömning av hur de av kommunfullmäktige fastställda målen har nåtts baserar sig på bokslutet för år 2023, de i organen förda protokollen och de förda utvärderingsdiskussionerna.

Bindningsregister

Enligt kommunallagen § 84 ansvarar revisionsnämnden för kommunens bindningsregister. Redogörelsen för bindningarna ska lämnas till revisionsnämnden som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för kommunfullmäktige. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den som är skyldig att lämna en redogörelse att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse. Under året granskades registret. Revisionsnämnden noterar att en förtroendevald inte lämnat in redogörelse för bindningar.

Behandling av utvärderingsberättelsen 2022

Med stöd av kommunallagen § 121 är styrelsen skyldig att ge fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder. Utvärderingsberättelsen för år 2022 behandlades vid kommunfullmäktiges sammanträde som hölls den 5.6.2023.

Revisionsnämnden lyfte upp följande saker i utvärderingsberättelsen 2022:

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten till väsentliga delar har uppnåtts. De ekonomiska målsättningarna uppnåddes inte till alla delar trots att det sett till helheten blev ett överskott. Det förekommer 12 större budgetöverskridningar på driftsbudgeten varvid revisionsnämnden konstaterar, att de egna rutinerna för budgetuppföljning behöver förbättras.

Därtill efterlyste revisionsnämnden dokumentation av reparationsskulden för byggnader, gator och vägar samt att övergripande HYTE-målmätare kunde framgå av budgeten och bokslutet.

Kommunfullmäktige begärde inget skriftligt genmäle av kommunstyrelsen och nämnderna till utvärderingsberättelsen 2022.

Centrala slutsatser och förslag till åtgärder 2023

Revisionsnämnden vill tacka kommunens tjänsteinnehavare, personal och förtroendevalda för utvärderingsdiskussionerna. Bokslutet 2023 ger en korrekt bild av hur kommunens verksamhet har utvecklats under året. Kommunen växer befolkningsmässigt vilket också syns i den service som kommunen är ålagd att producera.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten till väsentliga delar har uppnåtts. De ekonomiska målsättningarna uppnåddes inte till alla delar trots att det sett till helheten blev ett överskott. Det förekommer 10 större budgetöverskridningar på driftsbudgeten varvid revisionsnämnden konstaterar, att de egna rutinerna för budgetuppföljning behöver förbättras.

Ur planläggningens synvinkel kan kommunen inte säkerställa ett tillräckligt utbud av byggplatser genom generalplaneringen eftersom markägarna har ensam bestämmanderätt om de vill sälja eller inte. Kommunen kan däremot detaljplanera egna markområden, vilket torde vara den enda lösningen. Revisionsnämnden anser att detta borde prioriteras i planlägningsöversikten så att kommunen kan detaljplanera så snabbt som möjligt och på så vis inte gå miste om potentiella nybyggare.

Revisionsnämnden anser att byggnadstillsynsbyrån borde ges de budgetresurser som krävs så att Pedersöre kommuns fastighetsregister kan uppdateras och en jämlik fastighetsskattepolitik uppnås så snabbt som möjligt.

UTFALLET FÖR EKONOMIN 2023

Budgetens bindningsnivå gentemot kommunfullmäktige

Bindningsnivåerna regleras i budgetboken på s. 9. För driftsdelen så är anslaget för varje resultatområde bindande för respektive förvaltningsorgan gentemot kommunfullmäktige med beaktande av de målsättningar och eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget har godkänts. Bindningsnivån är externa och interna kostnader, netto. Kommunstyrelsen kan besluta om omdisponeringar mellan enskilda anslag inom samma verksamhetsområde.

Investeringsdelens anslag står till respektive förvaltningsorgans disposition för det projekt eller det ändamål med de eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget godkänts. Anslaget är bindande för förvaltningsorganet gentemot kommunfullmäktige. Bindningsnivån är externa och interna kostnader, netto. Kommunstyrelsen kan besluta om omdisponeringar mellan enskilda anslag inom investeringsdelen.

Resultaträkningsdelens belopp står till kommunstyrelsens disposition och är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige. Detta gäller inte bokslutsdispositionerna.

Förändringar i utlåningen (netto) och förändringar i lånestocken (netto) utgör anslag som är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige.

Utvärdering av kommunens ekonomi och budgetutfall 2023

Kommunens ekonomi är sett till helheten fortsatt stabil. Bokslutet visar ett överskott på 2,2 miljoner euro, vilket kan konstateras vara ett gott resultat. Verksamhetsintäkterna minskade med 2,2 miljoner från föregående år till 13,7 miljoner euro. Verksamhetskostnaderna minskade med 37,1 miljoner euro. Den stora minskningen kommer från reformen som berör social- och hälsovården i Finland. Personalkostnaderna överskred budgeten med 0,2 miljoner.

På driftsbudgeten finns ett antal nettoöverskridningar av vilka de över 10 000 euro listas i tabellen nedan. Överskridningarna är inte väsentliga sett till helheten och kompenseras av att andra resultatområden gjorde stora underskridningar men är defacto överskridningar vilket innebär att budgetens bindande verkan enligt kommunfullmäktiges fastställda budgetmål inte till alla delar har iakttagits.

Resultatområde	Överskridning netto, €
Lokaltjänster byggnader	-327 073,00 €
Småbarnspedagogik	-298 217,00 €
Övrig verksamhet	-129 878,00 €
Förskola	-107 684,00 €
Trafikleder	-104 783,00 €
Grundläggande utbildningen	-86 599,00 €
Byggnadstillsyn	-43 162,00 €
Utvecklande av gårdsbruket	-32 867,00 €
Övrig undervisning	-30 281,00 €
Bibliotek	-10 959,00 €

Skatteintäkterna landade på 24 milj. euro och 3 milj. euro över budget. Det goda utfallet beror i huvudsak på den s.k. skattesvansen, dvs att kommunalskatteintäkterna i januari - februari 2023 betalades ut i enlighet med den procentsats som gällde i slutet på år 2022. Skattesvansen förklarar en stor del av överskottet 2023.

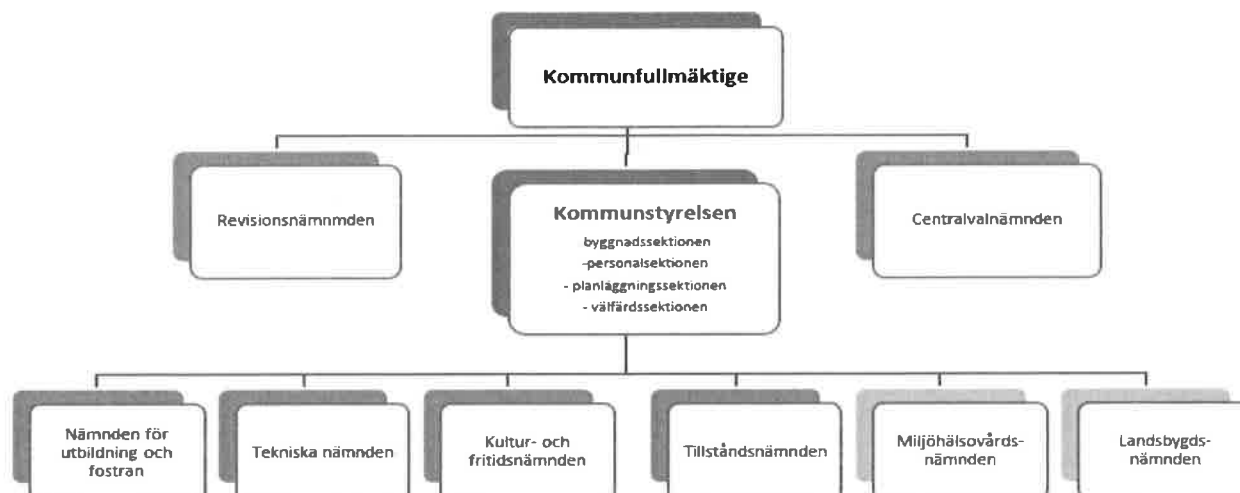
Kommunen investerar fortsättningsvis kraftigt. Sammanlagda bruttoinvesteringarna uppgår till 16,2 miljoner euro. Kommunen sålde tillgångar för 0,3 miljoner, vilket gör att de bokföringsmässiga nettoinvesteringarna är 15,9 miljoner euro. Investeringarna är 7,2 miljoner större än föregående år. Den största enskilda investeringen var nybyggnationen av skede I av Sandsund skola och färdigställande av Axåkers skola i Bennäs. Kommunen köpte mark för 0,5 miljoner euro och sålde tomter och fast egendom för 0,1 miljoner euro. Byggande av kommunalteknik till olika detaljplaneområden kostade sammanlagt 1,0 milj. euro.

Långfristiga lånen avkortades med ca 34 000 euro. Kommunen lyfte inga nya långfristiga lån under året medan kommunen lyfte 14 miljoner euro i kortfristiga kommuncertifikat. Fullmäktiges bindande nettonivå för upplåningen överskrids med ca 4,3 miljoner euro. Kassamedel vid årsskiftet sjönk med 1,7 miljoner euro till 5,0 miljoner euro. Sammanlagda skuldsättningen blev 47,0 miljoner euro eller 4 182 euro per invånare.

Sammanfattningsvis konstateras, att kommunens ackumulerade överskott vid årsskiftet uppgick till 16,6 miljoner euro. Därtill finns det 637 000 euro i oupplösta avskrivningsdifferenser. Pedersöre har således en stabil ekonomi och klarar vid behov av att hantera svårare år. Ekonomin är i balans enligt kommunallagens bestämmelser.

Revisionsnämnden anser att kommuns interna rutiner för budgetuppföljning bör skärpas, eftersom driftsbudgetens bindande verkan inte har iakttagits till alla delar under 2023 med hänvisning till överskridningarna ovan. Motsvarande överskridningar har påtalats under tidigare år.

Utvärdering av organens verksamhet 2023



Budgeten styr verksamheten under det aktuella budgetåret medan kommunstrategin styr själva budgetarbetet. Under årets utvärderingsdiskussioner har revisionsnämnden lagt extra fokus på de övergripande målsättningarna i kommunstrategin. En av diskussionernas centrala teman var hur de olika strategiska målsättningarna har implementerats i verksamheten, dvs. i budgeten.

Pedersöre kommuns målsättningar och målmätare är över lag välformulerade, tydliga och mätbara. Eftersom målmätarna till sin natur ofta är övergripande så är en stor del av revisionsnämndens utvärderingsprocess att vi försöker mäta t.ex. samhällsnyttan och ändamålsenligheten genom att bryta ner målmätarna till mindre helheter.

Revisionsnämnden bedömer att de av kommunfullmäktige uppställda målsättningarna för år 2023 till stora delar har uppnåtts, men att vissa målsättningar endast delvis uppnåtts eller försenats. Vi konstaterar att kommunstrategin som godkändes 2022 har implementerats i verksamheten.

Centralvalnämnden

Centralvalnämnden ansvarar för de uppgifter som enligt vallagen hör till den kommunala centralvalnämnden och handhar tillsammans med valnämnderna och valbestyrelsen de praktiska rutinerna och informationen i samband med valen. Kommunen ansvarar även för förhandsröstningen och hemmaröstningen inför varje val. Centralvalnämndens målsättningar för verksamheten och ekonomin uppnåddes under 2023.

Kommunstyrelsen

Det övergripande målet för kommunstyrelsen är att leda och koordinera kommunens verksamhet och förvaltning, se till att serviceproducerande organ och enheter i enlighet med kommunens möjligheter har tillräckligt med resurser för att nå de uppställda målen och kunna tillhandahålla den service kommunens invånare har behov av effektivt och ekonomiskt med beaktande av kommunens tvåspråkighet.

Kommunstyrelsen har fyra sektioner; byggnadssektionen, vård- och omsorgssektionen, personalsektionen och planläggningssektionen. Sektionerna har överlag uppnått sina mål, men av

verksamhetsberättelsen framgår att planläggningsavdelningen lider av resursbrist och inte riktigt hinner med arbetet att uppdatera föråldrade delgeneralplaner.

I utvärderingsdiskussionen med planläggningssektionen framkom det finns många outnyttjade byggrätter i kommunen. Detta beror på att fördelningssystemet med byggrätterna baserar sig på den så kallade stomlägenhetsprincipen. Samtidigt förekommer situationer där egnahemsbyggare utan egen mark har svårt att komma över en tomt att bygga på, eftersom fastigheterna från stomlägenheterna sällan kommer ut till försäljning.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kommunstyrelsens helhetsmässiga verksamhet har uppnåtts. Kommunens invånarantal ökade enligt målsättningen och antalet arbetsplatser ökade vilket indikerar att kommunen växer och näringslivet i kommunen mår bra. Kommunens synlighet har förstärkts bland annat genom att invånarna fick ge förslag till användning av en medborgarbudget.

I början av 2023 inför man en tilläggsdel till statsandelen för främjande av hälsa och välfärd, en s.k. HYTE-koefficient. HYTE-koefficienten är ett incitament som innebär att storleken på kommunfinansieringens statsandel delvis fastställs enligt det arbete de utför för främjandet av hälsa och välfärd. Med detta vill man säkerställa kommunernas aktiva verksamhet för att främja invånarnas hälsa och välfärd även efter Social- och hälsovårdsreformen.

Kommunfullmäktige har den 27.3.2023 godkänt välfärdsberättelsen 2017-2021 och välfärdsplanen 2023-2025. Välfärdsplanen innehåller målmätare för HYTE-indikatorerna.

Miljöhälsovårdsnämnden

Miljöhälsovårdsnämnden sköts från och med 2022 av Pedersöre kommun och handhar myndighetsuppgifter enligt livsmedels-, hälsoskydds, tobaks-, läkemedels- och veterinärvårdslagen inom tillsynsområdet, som omfattar Pedersöre, Jakobstad, Nykarleby och Larsmo. Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för miljöhälsovårdsnämndens ekonomi har uppnåtts eftersom nettoanslaget underskrids med 41 000 euro. Målsättningarna för verksamheten uppnåddes till väsentliga delar.

Pedersörenejdens landsbygdsnämnd

Landsbygdsnäringsmyndighetens huvuduppgift är att sköta om mottagning, handläggning och utbetalning av lantbrukets EU- och nationella stödansökningar. Myndighetens uppgift är även att utbilda och informera jordbrukarna om olika stödformer och stöd villkor.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för landsbygdsnämndens ekonomi och verksamhet har uppnåtts till väsentliga delar. Det finns en liten nettoöverskridning på 33 000 euro.

Nämnden för utbildning och fostran

Nämnden har strategiskt helhetsansvar för fostran och utbildning i Pedersöre kommun. Pedersöres mål är också att vara en barnvänlig kommun, verksamheterna ska vara hälsofrämjande och sträva till att öka barns och ungas välmående. Verksamheterna har ett förebyggande uppdrag att stöda hemmen i fostringsarbetet. Nämndens resultatområden innefattar småbarnspedagogik, förskola, morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolbarn, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning. Efter social- och hälsovårdsreformen så är nämnden kommunen största egna sektor.

De bindande målsättningarna för nämndens ekonomi inte uppnåddes eftersom det finns överskridningar för över en halv miljon på driftsbudgeten. Överskridningen sett till hela nämnden dämpas något eftersom en del resultatområden underskrider sina nettoanslag. Kommunens tillväxt ses i nämndens kostnader vilket innebär att budgeten behöver följas upp extra varsamt.

Resultatområde	Överskridning netto, €
Småbarnspedagogik	-298 217,00
Förskola	-107 684,00
Grundläggande utbildningen	-86 599,00
Övrig undervisning	-30 281,00
	-522 781,00

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för nämndens verksamhet uppnåtts till väsentliga delar. Språkbadsskolan i Edsevö förverkligades inte som planerat. Fortsatta utredningar gällande skolnätet Edsevö-Källbyområdet fortsätter 2024. Det finns också utmaningar med fastigheterna för verksamheten vilket syns i att alla målsättningar inte kunde förverkligas.

För den grundläggande utbildningen finns fyra HYTE-processindikatorer som följs upp. Dessa indikatorer finns intagna i målsättningarna för 2023 och tyngdpunktsområdena för åren 2024-2025. Trots att alla målsättningar inte uppfylldes så anser vi att det är väl motiverat att presentera HYTE-målsättningarna i nämndens verksamhet.

Tekniska nämnden

Tekniska verkets primära uppgift är att upprätthålla den kommunaltekniska servicen i kommunen på en så hög nivå som möjligt.

Målsättningarna för tekniska nämndens verksamhet har till väsentliga delar uppnåtts. Inventeringen av byggnader i kommunen har påbörjats och 72 % av alla byggnader har kartlagts. Arbetet utförs för att säkerställa att skattemyndigheternas och kommunens fastighetsuppgifter överensstämmer.

De bindande målsättningarna för nämndens ekonomi inte uppnåddes eftersom det finns överskridningar för 432 000 på driftsbudgeten. Samma resultatområden redovisade överskridningar även under 2021 och 2022. Avvikelsena är väl dokumenterade i bokslutet, men vi uppmanar tekniska nämnden att se över sin interna budgetuppföljning och att i god tid anhålla om tilläggsanslag av fullmäktige.

Resultatområde	Överskridning netto, €
Lokaltjänster byggnader	-327 073,00 €
Trafikleder	-104 783,00 €
	-431 856,00

Av kommunens budget och bokslut framgår inte reparationsskulden för byggnader och trafikleder. Vi anser att skulden behöver dokumenteras och förankras i tekniska nämndens driftsbudgetering så att fullmäktige är medvetet om eventuella reparationsskulder samt att skulden inte växer och blir för stor.

Tillståndsnämnden

Miljövårdsbyråns målsättning har varit att hålla behandlingstiden för tillstånd, beslut och utlåtanden inom rimliga gränser samt att genom information och rådgivning åstadkomma hållbar utveckling i miljöfrågor. Vår bedömning baserat på den utvärderingsdiskussion är att detta har uppnåtts.

Byggnadstillsynsbyrån i Pedersöre har under 2023 börjat registrera byggnadsuppgifter som har samlats ihop i samband med fastighetskartläggningsprojektet som pågått i ca tre år. För fastighetsägarna har en webbsida med information om projektet skapats samt ett webbformulär var

invånarna på egen hand kan anmäla uppgifter om sina byggnader. Kommunen ligger efter med slutsynerna, vilket beror på att kunderna inte lämnat in anhållan om slutsyn. Påminnelsebrev om slutsyner har skickats ut gällande tillstånd från 2017, 2018 och 2019. Av målmätarna framgår också, att tillsynsbyrån inte riktigt hinner med utvecklings- och utvärderingsarbete.

Byggnadstillsynen redovisar en budgetöverskridning på 43 000 euro. Revisionsnämnden anser att byggnadstillsynsbyrån borde ges de budgetresurser som krävs så att Pedersöre kommuns fastighetsregister kan uppdateras och en jämlik fastighetsskattepolitik uppnås så snabbt som möjligt.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för tillståndsnämndens verksamhet och ekonomi till övriga delar har uppnåtts.

Kultur- och fritidsnämnden

Nämnden var ett av revisionsnämndens tyngdpunktsområden under 2023. Kultur- och välfärdschefen, idrottssekreteraren och nämndens ordförande informerade revisionsnämnden om nämndens verksamhet. Revisionsnämnden företog ett utvärderingsbesök till Vildmarkscentret i Lappfors i februari 2024. Kulturavdelningen har ett brett verksamhetsområde som omfattar bibliotek, medborgarinstitutet, kultur-, idrotts- och ungdomsarbete samt sektoröverskridande projektarbete.

Vi anser att kultur- och fritidsnämnden förtjänstfullt lyckas med att skapa goda förutsättningar för att pedersörebor i alla åldrar ska ha tillgång till ett mångsidigt fritids- och kulturutbud och till livslångt lärande och personlig utveckling. Föreningarna är en viktig resurs och samarbetspartner som möjliggör samarbetsprojekt, sociala nätverk, mötesplatser och även en fördjupad kunskap kring olika aktiviteter och traditioner. Genom olika bidragsformer stöder kultur- och fritidsnämnden föreningarna i deras strävanden. Den verksamhet som kulturavdelningen bedriver är viktig för det allmänna hälsofrämjandet och förebyggande arbetet. Kulturarbetets målsättning är att främja en aktiv livsstil för pedersöreborna vilket man gör.

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kultur- och fritidsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Välfärdsplanen och berättelsen innehåller alla HYTE-koefficienter. Idrottsverksamheten redovisar en överskridning på 32 000 euro.

Riskhantering, intern kontroll och koncernstyrning

Verksamhetsberättelsen innehåller en redogörelse över riskhanteringen. På basen av sektorernas verksamhetsberättelser och rapportering under året konstateras att verksamheten har skötts i enlighet med förordningar och bestämmelser. Direktivet för intern kontroll är upprättat 2010 och borde uppdateras för att passa ihop med riskkartläggningen och den förnyade förvaltningsstadgan. Detta är ännu under arbete och borde slutföras så att minimikraven i kommunallagen § 39 uppfylls.

Koncernen Pedersöre kommun består av 27 olika samfund. Kommunstyrelsen leder kommunkoncernen och övervakar att de sammanslutningar som hör till kommunkoncernen verkar i enlighet med de mål och den ägarpolitik som kommunfullmäktige satt upp. Kommunstyrelsen nominerar också medlemmar till och ger förslag till ordförande för dottersammanslutningarnas och intressesammanslutningarnas styrelser och ger anvisningar till kommunens företrädare i koncernsamfundens förvaltningsorgan om hur kommunen ställer sig till de frågor som behandlas. Kommundirektören och koncernbolagens verkställande direktör ansvarar för den operativa ledningen av kommunkoncernen och koordinerar ägarstyrningen. Kommunen har en stor koncern med spridd verksamhet vilket förutsätter en aktiv koncernstyrning.

Målsättningarna gentemot kommunfullmäktige för koncernsamfunden Pedersöre Vatten, Pedersöre värme och Pedersöre bostäder är tillräckligt tydliga och har till väsentliga delar uppnåtts. Hyresbeläggningen på Pedersöre bostäder är 78 % vilket vittnar om att det finns en olönsam fastighetsmassa vilket i sin tur leder till en ansträngd ekonomi.

Pedersöre den 14 maj 2024



Roger Pettersson
ordförande



Carita Vik-Hästbacka
vice ordförande



Marina Muukkonen
medlem



Mikael Norrena
medlem



Torbjörn Ede
ersättare